

Андрій Фальковський,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри державознавства,
права та європейської інтеграції
Інституту публічної служби та управління
Національного університету
«Одеська політехніка»
ORCID: 0000-0002-2762-1021

DOI 10.32782/2306-9082/2023-50-3

УДК 342.7

Особливості доступу до нематеріальних культурних цінностей у період пандемії COVID-19: організаційно-правові аспекти

Культура є невід'ємною частиною кожного суспільства: концентруючи соціальний досвід багатьох поколінь, вона сприяє формуванню індивідуальної самобутності людини та її інтеграцію у певний соціум. Крім того, саме на прикладі культури можна оцінити якість та рівень життя держави. Враховуючи значущість культури та її проявів для особистості та суспільства, низка міжнародних документів закріплює право доступу кожної людини до культурних цінностей.

Разом з тим пандемія COVID-19, що триває більше двох років, внесла свої корективи в реалізацію цього права. Для профілактики та зменшення кількості захворювань у світі почали застосовувати карантинні заходи, які не лише зумовили закриття відвідування всіх закладів культури, а й скасування/перенесення багатьох культурних заходів. Останнє особливо гостро позначилося на доступі до нематеріальних культурних цінностей.

Наукове опрацювання питання доступу до культурної спадщини

в період пандемії COVID-19 здійснено на роботах В.С. Антоненко, Н.А. Вітрук, А.С. Козловської, А.С. Крічик, А.А. Кунішнікова, А.П. Мунім, М.С. Яковичина та ін. Проте існуючі розробки частково стосуються нематеріальних культурних цінностей та були здійснені на початковому етапі пандемії. Тому є актуальним здійснення комплексного дослідження сучасних правових аспектів доступу до нематеріальних культурних цінностей у період пандемії COVID-19.

Метою статті є розкриття особливостей нормативно-правового регулювання доступу до нематеріальних культурних цінностей у період пандемії COVID-19, виявлення проблемних питань та визначення шляхів їх вирішення.

Культурна спадщина надає неоціненний вплив на збереження минулого, формування історичної пам'яті та національної свідомості кожного народу. Як вбачається зі ст. 1 Закону України «Про охорону культурної спадщини», «культурна спадщина – це

сукупність успадкованих людством від попередніх поколінь об'єктів культурної спадщини» [1]. Незважаючи на лаконічність законодавчого визначення, культурна спадщина включає величезну кількість культурних об'єктів і цінностей і не обмежується на пам'ятниках та колекціях предметів. Сюди також входять традиції чи способи життя, успадковані від наших предків і передані нашим нащадкам, такі як усні традиції, виконавське мистецтво, соціальні практики, ритуали, святкові події, знання та практики, що стосуються природи та всесвіту, знання та навички для створення традиційних ремесла. Це зумовлює існування поділу культурних цінностей в залежності від їхньої форми на матеріальні та нематеріальні.

Відповідно до п. 16 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про культуру» нематеріальну культурну спадщину становлять «звичаї, форми показу та вираження, знання, навички, що передаються від покоління до покоління, постійно відтворюються спільнотами та групами під впливом їхнього досвіду, оточення, взаємодії з природою, історії та формують у них почуттів самотності і наступності, сприяючи таким чином повазі до культурної різноманітності та творчості людини» [2].

Розкриваючи сутність нематеріальної культурної спадщини, видається доцільним звернути увагу на тлумачення ст. 2 Конвенції про охорону нематеріальної культурної спадщини, здійснену Організацією Об'єднаних Націй з питань освіти, науки та культури (далі – ЮНЕСКО). Відповідно до останнього культурну цінність можна вважати нематеріальною культурною спадщиною у разі відповідності наступним критеріям:

- нематеріальна культурна спадщина є традиційною, сучасною та водночас «живою» – нематеріальна культурна спадщина представляє не лише успадковані традиції з минулого,

а й сучасні сільські та міські практики, в яких беруть участь різні культурні групи;

- нематеріальна культурна спадщина є «включеною в соціум» – нематеріальні культурні цінності передаються від одного покоління до іншого, еволюціонують відповідно до свого середовища, і сприяють створенню почуття ідентичності та безперервності, забезпечуючи зв'язок з минулим, через сьогодення та майбутнє певної етнічної групи.

- нематеріальна культурна спадщина не викликає питань про те, чи певні практики специфічні для культури – нематеріальні культурні цінності сприяють соціальній згуртованості, заохочуючи почуття ідентичності та відповідальності, що допомагає людям відчувати себе частиною тієї чи іншої спільноти та відчувати себе частиною суспільства загалом;

- нематеріальна культурна спадщина показово – нематеріальна культурна спадщина не просто оцінюється як культурне благо на порівняльній основі через її ексклюзивність чи виняткову цінність. Вона процвітає на своїй основі в громадах і залежить від тих, чийі знання про традиції, навички та звичаї передаються іншій спільноті, від покоління до покоління або іншим спільнотам;

- нематеріальна культурна спадщина має використовуватися певною спільнотою людей: нематеріальні культурні цінності можуть бути спадщиною лише тоді, коли вони визнаються як такі спільнотами, групами або окремими особами, які її створюють, зберігають та передають – без їхнього визнання ніхто інший не може вирішити за них, що певний вираз чи практика є їх спадщиною [3].

На сьогоднішній день в Україні наведеним ознакам відповідають п'ятдесят нематеріальних культурних цінностей, що включені до Національного переліку елементів

нематеріальної культурної спадщини України. Серед них варто відзначити Петриківський розпис, козацькі пісні Дніпропетровщини, традиція Косівської керованої мальованої, Орєнек – кримськотатарський орнамент та знання про нього, традиція гуцульської писанки тощо [4].

Незважаючи на те, що нематеріальна культурна спадщина є крихкою, вона є важливим фактором збереження культурної різноманітності в умовах глобалізації, що росте. Розуміння нематеріальної культурної спадщини різних спільнот сприяє міжкультурному діалогу та заохочує взаємну повагу до інших способів життя. Важливість нематеріальної культурної спадщини полягає не в культурній маніфестації, а в багатстві знань і навичок, що передаються через нього від одного покоління до іншого. Соціальна та економічна цінність такої передачі знань актуальна для груп меншин та основних соціальних груп у державі, і так само важлива для країн, що розвиваються, як і для розвинених. Загалом значимість нематеріальної культурної спадщини порушує питання забезпечення доступу до відповідних цінностей та її нормативно-правового регулювання. Особливо гострим він у період пандемії COVID-19.

Насамперед зауважимо, що Конституція України, у ст. 54 не визначила право людини на доступ до об'єктів культурної спадщини, закріпивши лише охорону останньої [5]. Також досить опосередковано міжнародне регулювання. Так, у частині 1 ст. 27 Загальної декларації прав людини зазначено, що «кожен має право вільно брати участь у культурному житті суспільства, насолоджуватися мистецтвом та брати участь у науковому прогресі та його перевагах» [6]. Більш якісно, проте знову ж таки побічно, право доступу до культурної спадщини визначено

у ст. 15 Міжнародного пакту про економічні, соціальні та культурні права. Відповідно до останньої гарантується право кожної особи «брати участь у культурному житті, користуватися перевагами наукового прогресу та їх практичним застосуванням, а також захищати моральні та матеріальні інтереси, що випливають із будь-якої наукової, літературної чи художньої праці, автором якої вона є. Держави – учасники Пакту зобов'язані вжити заходів для досягнення повної реалізації цього права, включаючи необхідні для збереження, розвитку та поширення науки та культури» [7].

Найбільш докладно та комплексно право на доступ до культурних цінностей, у тому числі й нематеріальних, визначено у ст. 8 Закону України «Про культуру». В останній закріплено право громадян на доступ до культурних цінностей та культурних благ, що має реалізовуватись за допомогою: користування документами Національного архівного фонду України або їх копіями; ознайомлення з музейними колекціями, що належать до державної частини Музейного фонду України; користування фондами бібліотек, що належать до Державного бібліотечного фонду України». Крім того, цією нормою гарантуються пільгові умови доступу до культурних цінностей для окремих категорій населення: дітей дошкільного віку, учнів, студентів, пенсіонерів, осіб з інвалідністю, представників пластових, скаутських громадських об'єднань та інші категорії населення, встановлені законодавством, які мають право на відвідування державних та комунальних закладів культури, здобуття художньої освіти на пільгових умовах [8].

Достатньо обмежено право на доступ до нематеріальних культурних цінностей регламентовано ст. 9 Закону України «Про охорону культурної спадщини». Останньою передбачено лише право безумовного доступу до

об'єктів культурної спадщини з метою їхнього обстеження, ознайомлення зі станом зберігання, характером та способом використання, ведення реставраційних робіт, отримання відповідних даних, наукового вивчення. При цьому їм наділяються лише «особи, які уповноважені на це органами охорони культурної спадщини». Для забезпечення практичної реалізації цієї норми встановлено обов'язок для власника об'єкта культурної спадщини або уповноваженого ним органу, особи, яка набула права володіння, користування або управління, виконавця реставраційних робіт допускати уповноважених органами охорони культурної спадщини осіб для виконання ними своїх обов'язків до об'єктів культурної спадщини та на них територію [9]. На нашу думку, таке нормативне формулювання вище наведеної статті не відповідає сутності доступу до об'єктів культурної спадщини. Культурна спадщина успадковується представниками певного етносу від попередніх поколінь та має важливе значення для національної ідентифікації. Тому держава має забезпечувати доступ населення до матеріальних та нематеріальних об'єктів культурної спадщини з пізнавальною метою. Особливого значення такий доступ набуває у кризові періоди, яким зокрема є пандемія COVID-19. Враховуючи це, доцільно внести зміни до цієї статті та крім спеціального доступу, закріпити та загальний за аналогією із Законом України «Про культуру».

Проведений аналіз чинного законодавства дозволяє зробити висновок, що доступ до нематеріальних культурних цінностей відбувається шляхом:

- користування документами Національного архівного фонду України або їх копіями – здійснюється відповідно до Порядку користування документами Національного архівного фонду територіальним

громадам, що належать державі, затвердженого Наказом Міністерства юстиції України від 19 листопада 2013 року № 2438/5. Як впливає з останнього, «державні архівні установи, архівні відділи міських рад надають користувачам відповідно до їх замовлення документи Національного архівного фонду з різними носіями інформації та довідковий апарат до них (путівники, описи, каталоги, огляди, покажчики, картотеки тощо). При цьому законодавчо визначено обмеження обсягів щоденного видачі документів користувачеві, а також можливість їхнього копіювання та тимчасове використання за межами архіву [10]. Зазначимо, що використовуючи даний спосіб, особа має можливість дізнатися про нематеріальну культурну цінність дуже обмежена, оскільки інформація, що міститься в архівах, має більш юридичне значення, ніж культурне.

- ознайомлення з музейними колекціями, що належать до державної частини Музейного фонду України. Враховуючи предмет статті, у цьому випадку доцільніше говорити про роботу спеціальних музеїв нематеріальної культурної спадщини – музеологічних організацій, створених цілеспрямовано для презентації, просування та охорони певної нематеріальної культурної цінності. Ці предметно-специфічні музеї можуть відрізнитися від інших музеологічних моделей тим, що окрема нематеріальна культурна цінність є їхньою основною темою, фокусом музейної роботи та тим, що має бути виражене через об'єкти, діяльність та досвід. Крім того, хоч такими музеями можуть керувати музейними професіонали, саме професійні майстри проводять презентацію просування та охорону такої цінності. Як приклад можна навести Петрівський музей етнографії, побуту та народно-ужиткового мистецтва. «У фондах музею налічується 2500

предметів, що розповідають про історію Петриківки, етнографію цього краю, розвиток народно-ужиткового мистецтва, техніку петриківського розпису. Вся експозиція складається з виробів: тарілок, скриньок, ложок, кухонних наборів та інших виробів із дерева, покритих лаком. У музеї проводять майстер-класи з різних технік народного ремесла. Також у майстернях можна відвідувачам самим спробувати навчитися щось малювати у петриківському стилі. Близько 40 художників працюють лише за власними задумами та ескізами» [11];

- формування фондів бібліотек, що належать до Державного бібліотечного фонду України. Останнє здійснюється згідно з положеннями Закону України «Про бібліотеки та бібліотечну справу» та «відповідно до значення, складу користувачів бібліотеки та виду бібліотеки як упорядковане зібрання документів» [12]. Таким чином, можна дослідити книги та публікації про певну нематеріальну культурну цінність, отримати посібник з її створення та використання. Однак такий доступ має скоріше теоретичне, а не прикладне значення і є неповним, адже особистість досліджує об'єкт самостійно, не маючи можливості безпосередньо ознайомитись з ним та поспілкуватися з професійними майстрами.

Також у рамках цього дослідження слід звернути увагу на ще один спосіб доступу до нематеріальних культурних цінностей, який, на жаль, не передбачений чинним законодавством. Ним є організація та проведення тематичних фестивалів, арт-проектів та інших форм масових зборів для демонстрації та популяризації нематеріальних культурних цінностей та передачі їх майбутньому поколінню. Відповідні фестивалі дозволяють усім бажаючим зануритися в атмосферу застосування нематеріальних культурних

цінностей, а також самостійно долучитися до їх створення за допомогою професійних майстрів і відчути себе частиною певної культурної спільноти. Як приклад такого доступу до нематеріальної культурної спадщини можна навести проект «Жива спадщина» в Ужгороді, на території скансену, під час якого презентувалися найяскравіші елементи нематеріальної культурної спадщини, які існують на Закарпатті (ізянське лозоплетиво, лисичівське ковальське, гуцульське ткацтво) [13].

Пандемія COVID-19, поширюючись планетою, викликала безпрецедентні проти епідеміологічні заходи у відповідь. Реагуючи на світову пандемію, Кабінет Міністрів України затвердив Постанову «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» № 211 від 11 березня 2020 року, згідно з якою встановлені карантинні обмеження. Інфекції в Україна [14]. Станом на серпень 2022 р. продовження карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів здійснювалося сімнадцять разів. На виконання вищенаведеного нормативно-правового акта затверджено Постанову Кабінету Міністрів України «Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2» від 9 грудня 2022 року. 1236 [15] введено низку обмежень, які вплинули і на доступ до нематеріальних культурних цінностей.

Аналізуючи цей документ, можна зробити висновок, що відвідування культурних закладів/заходів для ознайомлення з досліджуваними цінностями є можливим лише у разі встановлення на території зеленого

рівня епідемічної небезпеки. Водночас існують і умови такого доступу: наявність у відвідувачів та працівників/організаторів одягнених засобів індивідуального захисту, зокрема захисних масок або респіраторів, що закривають ніс та рот, у тому числі виготовлених самостійно, або документа, що підтверджує отримання повного курсу вакцинації, міжнародного, внутрішнього COVID-сертифікату України, виданого в Україні Крім того, обов'язково повинні бути нанесені маркування для перебування в черзі з дотриманням дистанції між особами не менше 1,5 метра, обладнані місця зі спиртовмісними дезінфікуючими (антисептичними) засобами для рук (стійки, станції, настінні диспенсери тощо), забезпечений централізований збір використаних засобів індивідуального захисту окремі контейнери (урни). У разі встановлення на території «жовтого», «помаранчевого» або «червоного» рівня епідемічної небезпеки, відвідування культурних закладів/заходів для ознайомлення з нематеріальними культурними цінностями заборонено.

Така ситуація у секторі охорони здоров'я призводить не лише до обмеження культурних прав, а й ставить під сумнів існування закладів культури. Світовий досвід свідчить про доцільність заохочення диджиталізації історичних досягнень як ефективної міри збереження, поширення та відтворення нематеріальної культури для широкого загалу. Найбільш прогресивні музеї світу (Лувр, Британська Національна Галерея, Музей мадам Тюссо, Національний музей природної історії у Вашингтоні) створили інтерактивну версію своїх залів і таким чином надали можливість їх відвідати, використовуючи новітні технології [16].

Прогресивні тенденції знайшли своїх шанувальників і в Україні. У рамках цієї статті на особливу увагу

заслужує проект «Створення віртуального музею нематеріальної культурної спадщини», який відбувається за підтримки Українського культурного фонду. «У рамках проекту працівники та науковці, залучені до виконання гранту, досліджували, відтворили та представили спадщину української культури – елементи, які внесено до Національного переліку нематеріальної культурної спадщини. Метою віртуального музею є відтворення та репрезентація у сучасній та доступній формі нематеріальної культурної спадщини України та збільшення зацікавлених осіб у знайомстві з культурним надбанням нашого народу та вивчення традицій, що сприятиме формуванню єдиного культурного простору України» [17].

Такий досвід, безумовно, викликає захоплення, адже не лише реалізуються культурні права, а й продовжується робота музеїв. Тому, на нашу думку, для вдосконалення національного законодавства у сфері доступу до культурної спадщини в період пандемії COVID-19, зокрема, і нематеріальних культурних цінностей, слід розробити та прийняти спеціальну програму, якою підтримати та заохотити цифрову діяльність закладів культури з диджиталізації історичних досягнень та подальше розміщення своїх колекцій онлайн для спільного доступу.

Підсумовуючи всі вищезазначені положення, можна дійти невтішного висновку, що пандемія COVID-19 стала викликом для світу і спричинила масові обмеження в усіх галузях громадської діяльності. Не виняток і культура: з метою запобігання розповсюдженню даної гострої респіраторної хвороби обмежений доступ населення до об'єктів культурної спадщини, у тому числі нематеріальних культурних цінностей. Для продовження своєї діяльності та забезпечення культурних прав людини

багато закладів культури почали досвід є і в Україні. Тому, на нашу використовувати новітні інформаційні технології і вже мають позитивні результати. Такий успішний досвід є і в Україні. Тому, на нашу думку, його треба всіляко підтримувати, зокрема шляхом створення якісної нормативно-правової бази.

Список використаних джерел

1. Про охорону культурної спадщини: Закон України від 8 червня 2000 року № 1805-III. Відомості Верховної Ради України. 2000. № 39. Ст. 333.
2. Про культуру: Закон України від 14 грудня 2010 року № 2778-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 24. Ст. 168.
3. What is Intangible Cultural Heritage? URL: <https://ich.unesco.org/en/what-is-intangible-heritage-00003>
4. Національний перелік елементів нематеріальної культурної спадщини України. URL: <https://mkip.gov.ua/content/nematerialna-kulturna-spadshchina.html> (дата доступу 27.08.2022)
5. Конституція України від 28 червня 1996 року. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
6. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (дата доступу 27.08.2022)
7. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права від 16 грудня 1966 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042#Text (дата доступу 27.08.2022)
8. Про культуру: Закон України від 14 грудня 2010 року № 2778-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 24, Ст. 168.
9. Про охорону культурної спадщини: Закон України від 8 червня 2000 року № 1805-III. Відомості Верховної Ради України. 2000. № 39. Ст. 333.
10. Порядок користування документами Національного архівного фонду, що належать державі, територіальним громадам: Наказ Міністерства юстиції України від 19 листопада 2013 року № 2438/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1983-13#Text> (дата доступу 27.08.2022)
11. Петриківський музей етнографії, побуту та народно-прикладного мистецтва. URL: <https://petrykivka.dp.ua/travel/museum-ethnography-petrykivka/> (дата доступу 27.08.2022)
12. Про бібліотеки і бібліотечну справу: Закон України від 27 січня 1995 року № 32/95-ВР. Відомості Верховної Ради України. 1995, № 7. Ст. 45.
13. Презентація нематеріальної культурної спадщини Закарпаття. URL: <https://tourinform.org.ua/prezentatsiya-nematerialnoyi-kulturnoyi-spadshhyny-zakarpattya>
14. Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2 : Постанова Кабінету Міністрів України від 11 березня 2020 року № 211. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/211-2020-%D0%BF> (дата доступу 27.08.2022)
15. Про встановлення карантину та запровадження обмежувальних протиепідемічних заходів з метою запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2: Постанова Кабінету Міністрів України від 9 грудня 2020 р. № 1236. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1236-2020-%D0%BF> (дата доступу 27.08.2022)
16. 14 віртуальних музеїв світу. URL: <https://moemisto.ua/km/blog/14-virtualnih-muzeyiv-svitu-799.html> (дата доступу 27.08.2022)
17. Віртуальний музей нематеріальної культурної спадщини. URL: <http://www.virtmuseum.uccs.org.ua/ua> (дата доступу 27.08.2022)

Фальковський А. О. Особливості доступу до нематеріальних культурних цінностей у період пандемії COVID-19: організаційно-правові аспекти

Стаття розглядає особливості доступу до нематеріальних культурних цінностей у період пандемії COVID-19 з організаційно-правових аспектів. Наголошується на значенні культурної спадщини для збереження минулого, формування історичної пам'яті та національної свідомості. Законодавчі визначення культурної спадщини розширюють її обсяг, включаючи традиції, усні традиції, виконавське мистецтво та соціальні практики. Нематеріальна культурна спадщина передається від покоління до покоління, відтворюється спільнотами та сприяє почуттю самотності і наступності. В статті аналізується тлумачення нематеріальної культурної спадщини згідно з Конвенцією про охорону нематеріальної культурної спадщини. Особливий акцент робиться на критеріях, за якими визначається нематеріальна культурна спадщина, включаючи традиційність, «живість», включеність в соціум, специфічність для культури та показовість. Наголошується, що нематеріальна культурна спадщина має використовуватися спільнотою людей, які її визнають і передають. У статті також розглядаються виклики, що виникли внаслідок пандемії COVID-19 щодо доступу до нематеріальних культурних цінностей та пропонуються організаційно-правові аспекти для забезпечення такого доступу.

Додатково, стаття розглядає важливість створення мережі закладів, що сприятимуть доступу до нематеріальної культурної спадщини. Автори наголошують на значенні популяризації та передачі нематеріальних культурних цінностей з метою збереження національної ідентичності.

Також звертається увага на вплив пандемії COVID-19 на доступ до нематеріальних культурних цінностей. Автори вказують на обмеження, які були введені у зв'язку з пандемією та вимоги до відвідувачів культурних закладів. Однак, вони підкреслюють, що використання інформаційних технологій та цифрових платформ стало ефективним засобом забезпечення доступу до нематеріальної культурної спадщини під час пандемії.

На основі проведеного аналізу, автор робить висновок про необхідність вдосконалення якості нормативно-правової бази для забезпечення доступу до нематеріальних культурних цінностей. Вони наголошують на важливості підтримки успішного досвіду використання цифрових технологій та розвитку цифрової культури з метою збереження та передачі культурної спадщини.

Ключові слова: нематеріальні культурні цінності, законодавство, культурна спадщина, пандемія COVID-19, інформаційні технології, цифрова культура, нормативно-правове регулювання, публічне управління.

Falkovskiy A. Features of access to intangible cultural values during the COVID-19 pandemic: organizational and legal aspects

The article examines the features of access to intangible cultural values during the COVID-19 pandemic from organizational and legal aspects. Emphasis is placed on the importance of cultural heritage for the preservation of the past, the formation of historical memory and national consciousness. Legislative definitions of cultural heritage broaden its scope to include traditions, oral traditions, performing arts and social practices. Intangible cultural heritage is passed down from generation to generation, is reproduced by communities and contributes to a sense of identity and continuity. The article analyzes the interpretation of intangible cultural heritage according to the Convention on the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage. Particular emphasis is placed on the criteria by which intangible cultural heritage is determined, including traditionality, «vibrancy», inclusion in society, specificity for culture and expressiveness. It is emphasized that intangible cultural heritage should be used by a community of people who recognize and transmit it. The article also examines the challenges posed by the COVID-19 pandemic regarding access to intangible cultural assets and suggests organizational and legal aspects to ensure such access.

In addition, the article considers the importance of creating a network of institutions that will facilitate access to intangible cultural heritage. The authors emphasize the importance of popularization and transmission of intangible cultural values in order to preserve national identity.

Attention is also drawn to the impact of the COVID-19 pandemic on access to intangible cultural assets. The authors point to restrictions that were introduced in connection with the pandemic and requirements for visitors to cultural institutions. However, they emphasize that the use of information technology and digital platforms has become an effective means of ensuring access to intangible cultural heritage during the pandemic.

Based on the analysis, the author concludes that it is necessary to improve the quality of the legal framework to ensure access to intangible cultural values. They emphasize the importance of supporting the successful use of digital technologies and the development of digital culture in order to preserve and transmit cultural heritage.

Key words: intangible cultural values, legislation, cultural heritage, the COVID-19 pandemic, information technologies, digital culture, regulatory and legal regulation, public administration.

